

ELŐSZÓ

Sok anyag jelent meg az elmúlt három évtized során a térségi erdőgazdálkodás történetéről, a közbirtokosságok kialakulásáról. Történettudományi és társadalomtörténeti anyagok sora mutatja be adatsorok, elemzések, áttekintések, dokumentum közlések formájában térségi erdőgazdálkodás múltját, intézményi kereteit, működési modelljeit, a korabeli szakpolitikai elgondolásokat, nem utolsósorban pedig a romániai rendszerváltást követő törekvéseket, szerveződéseket. A történeti, társadalomtörténeti megközelítések nagy száma természetesen érthető, hiszen nem csupán nagy fontosságú gazdasági értékről van szó, hanem az egykori közösségi és magánjellelű vagyonszerkezet jogi, adminisztratív visszaállításáról is. Jóval kevesebb szakmai megközelítés foglalkozott és foglalkozik a térségi erdőgazdálkodás mai gyakorlatával, társadalmi szerepével, az erdőgazdálkodásban szerepet játszó aktorok sokféleségével, a fejlesztési-innovációs tevékenység korlátaival és lehetőségeivel.

A székelyföldi erdőgazdálkodás pontszerűen működő gazdasági-társadalmi szerveződések (struktúrák) sokasága, amelyek nem csupán működési módozataik, kulturális mintáik, szakmai kompetenciáik tekintetben különböznek lényegesen egymástól, hanem szervezeti-jogi státuszuk tekintetében is többfélék. És akkor még nem is beszéltünk azoknak a „külső” szereplőknek a sokféleségéről – döntéshozó testületek, ügyintéző hivatalok, környezetvédelmi szerepet vállaló szerveződések, média-, civil- és gazdasági szereplők – amelyek kisebb vagy nagyobb mértékben befolyásolják a térségi erdőgazdálkodás alakulását.

Az erdő jóval több mint gazdasági érték, és ez a kijelentés a székelyföldi erdővagyonra vonatkoztatva többszörösen igaz, hiszen ez az erdővagyon hagyományosan meghatározó szerepet játszott a térségi háztartások életmódjában, a helyi közösségek szerveződésében, működésében és fejlődésében. Ezek a hagyományos és összetett társadalmi funkciók ma is aktuálisak, mi több, további fontos szerepkörökkel egészülnek ki, mint például a környezet védelme, a nevelés, a tájkép megőrzése, a rekreációs programok szervezése és hasonlók. Az erdővagyon térségi szerepe nem egyszerűsödik, hanem egyre gazdagabbá, komplexebbé válik. Ez a

folyamat kihívások és feladatok sorát hozza előtérbe, a térségre jellemző erdőgazdálkodási hagyomány és az új kihívásokra felelő innovációk ötvözését igényli.

A székelyföldi erdőgazdálkodás sokszereplős, soktényezős és összetett társadalmi folyamat, amelynek alakulásában a térségi szereplőknek meghatározó szerepe van. Alapvető és sürgős feladat annak megismerése, hogy az erdőgazdálkodás sokféle szereplője – a tulajdonosok többféle típusától az erdészeti szakembereken át a lakosságig – tudásban, meggyőződésben, célokban, cselekvésekben hogyan viszonyul az erdővagyonhoz és annak működtetéséhez. A jelen kötet alapját képező szakmai munkában a két legfontosabb térségi szereplőre vonatkozóan indítottuk el a tényfeltáró, tematizáló munkát. Az egyik csoportot a közbirtokosságok – a legfontosabb térségi erdőtulajdonosok – köre alkotja. A másik fontos csoportba azok a személyek sorolhatók, akik az erdőgazdálkodás térségi intézményi struktúráiban vezető szerepet vállalnak, és akik naponta szembesülnek a hagyományokra való alapozás és az újítás közti dilemmákkal. Ha alaposabban megnézzük az interjúk címeit azt látjuk, hogy ezek halmaza máris egy kész problémafeltárt állít elénk. Ezek a témák, és az interjúra vállalkozók mondanivalója is az erdő ügye iránti nagyon erős elköteleződést jelzi.

Az elemző, tematizáló szakmai munkát természetesen az erdőgazdálkodás további csoportjaira is kell terjeszteni, elsősorban az erdészeti szakemberekre, más közösségi és egyéni tulajdonformák képviselőire, a tulajdonosi réteget alkotó tagságra, a gazdasági szereplőkre, a lokális és térségi döntéshozókra és másokra. Külön meg kell majd szólítani minden olyan érdekcsoportot amely közvetlen vagy közvetett módon szerepet vállal ebben a témakörben. A jelen kötetben közzétett igen tartalmas, sokszínű és olvasmányos interjúgyűjtemény egyrészt a helyzetkép alkotás meg nem kerülhető tényanyaga, másfelől pedig további szakmai részlemzések alapja. A szerkesztők ezúton is köszönik az interjúra felkért vezetők, szakemberek önzetlen, támogató közreműködését. Az elkészített tanulmányok – szándékaink szerint – egy elemzés sorozat első példái, amelyek hozzásegíthetnek ahhoz, hogy az erdővagyon által képviselt különleges és nagyértékű térségi adottságot tágabb körben is ismertté tegyük, az ehhez a térségi adottsághoz kapcsolható fejlesztési elképzeléseket és támogatásokat erősítsük. Munkánk kísérlet arra, hogy a térségi erdőgazdálkodás ügyét a maga komplexitásában vázoljuk fel. Ez a témavázlat szükségszerűen mozaikjellegű, minden részlethez kapcsolódóan további adatgyűjtések, elemzések, értelmezések sorozatára van szükség. Bízunk

---

benne, hogy a **Nagyküüllő Közbirtokossági Szövetség** szakmai kezdeményezése partnerekre, követőkre talál.

„Minél több hozzáadott értéket kellene rendelni ehhez a vagyonhoz...” – hangsúlyozza a kötet egyik interjúalánya. „A közbirtokosságoknak elsősorban a közösség összetartó erejévé kell válnia...” – emeli ki a másik interjúalány. Ez a két kijelentés látszólag ellentmond egymásnak, mintha az egyik a gazdasági értékre utalna, a másik a közösségi értékre. Az ellentmondás azonban csak látszólagos, hiszen a társadalmi-közösségi érték is „hozzáadott érték”, amelyhez az erdővagyon szolgáltatja az alapot. A „hozzáadott érték” a térségi erdőgazdálkodásban nem mai találmány, hanem jelentős társadalomtörténeti hagyománya van. Nem mellékes kérdésfelvetés, hogy a pénzügyi-gazdasági hasznosságot markánsan előtérbe helyező mai kontextusban a székelyföldi erdővagyon továbbra is be tud-e tölteni – gazdasági-pénzügyi mutatószámokban talán ki sem fejezhető – társadalmi-közösségi szerepet? Ajánljuk kiadványukat mindazoknak, akiket ez a fontos kérdéskör foglalkoztat, akik az erdőgazdálkodás belső vagy külső szereplőiként hozzá kívánnak járulni térségünk fejlődéséhez.

Székelyudvarhely, 2021.szeptember

A szerkesztők